

zaaknummer: 200.037.074/01

15 maart 2011

in Naam der Koningin

GERECHTSHOF AMSTERDAM

VIERDE MEERVOUDIGE BURGERLIJKE KAMER

ARREST

in de zaak van:

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
H3 PRODUCTS B.V.,
gevestigd te Swalmen, gemeente Roermond,
2. de vennootschap naar Belgisch recht
DEVA INTERNATIONAL BVBA,
gevestigd te Wielsbeke, België,
3. . het Babyhuis,

APPELLANTEN in het principaal appel,
GEÏNTIMEERDEN in het (voorwaardelijk) incidenteel appel,
V advocaat: mr. A. Knigge te Amsterdam,

t e g e n

1. de vennootschap naar Noors recht
STOKKE AS,
gevestigd te Skodje, Noorwegen,
2. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
STOKKE NEDERLAND B.V.,
gevestigd te Tilburg,
3. de vennootschap naar Noors recht
PETER OPSVIK AS,
gevestigd te Oslo, Noorwegen,
4. Peter OPSVIK,
wonend te Oslo, Noorwegen,

GEÏNTIMEERDEN in het principaal appel,
APPELLANTEN in het (voorwaardelijk) incidenteel appel,
advocaat: mr. T. Cohen Jehoram te Amsterdam.

1. Het geding in hoger beroep

Partijen worden gezamenlijk aangeduid als H3 Products c.s. respectievelijk Stokke c.s. en afzonderlijk als H3 Products, Deva en het Babyhuis respectievelijk Stokke AS, Stokke Nederland, Opsvik AS en Opsvik.

H3 Products c.s. zijn bij dagvaarding van 6 april 2009 in hoger beroep gekomen van een vonnis van de rechtbank Haarlem, in deze zaak onder zaaknummer/rolnummer 141611/HA ZA 07-1510 geweest tussen Stokke c.s. als eisers in conventie, verweerders in reconventie en H3 Products c.s. als gedaagden in conventie, eisers in reconventie en uitgesproken op 7 januari 2009.

H3 Products c.s. hebben bij memorie twaalf grieven aangevoerd, producties overgelegd en geconcludeerd (naar het hof begrijpt, overeenkomstig de appeldagvaarding) dat het hof het vonnis waarvan beroep zal vernietigen en opnieuw rechtdoende bij arrest, uitvoerbaar bij voorraad, de vorderingen van Stokke c.s. zal afwijzen en de vorderingen van H3 Products zal toewijzen, met veroordeling van Stokke c.s. in de kosten van het geding in beide instanties.

Stokke c.s. hebben bij memorie van antwoord, tevens houdende (voorwaardelijk) incidenteel hoger beroep, de grieven van H3 Products c.s. bestreden, zelf drie grieven aangevoerd, producties overgelegd en geconcludeerd, kort gezegd, dat het hof het vonnis waarvan beroep zal bekrachtigen met veroordeling van H3 Products c.s. in de kosten van het geding in principaal en incidenteel hoger beroep op de voet van artikel 1019h Rv.

H3 Products c.s. hebben bij memorie van antwoord in (voorwaardelijk) incidenteel appel gereageerd, bewijs van hun stellingen aangeboden en geconcludeerd tot verwerping van het incidenteel appel, met veroordeling van Stokke c.s. in de kosten daarvan.

Partijen hebben de zaak ter zitting van het hof van 24 september 2010 doen bepleiten, H3 Products c.s. door mrs. P. Beens en O.F.A.W. van Haperen, beiden advocaat te Breda en Stokke c.s. door mrs. H.A. van Helden en S.J.H. Biesheuvel, beiden advocaat te Amsterdam. Bij die gelegenheid zijn aan het hof diverse (kinder)stoelen getoond, waaronder de modellen die door Stokke c.s. respectievelijk H3 Products c.s. op de markt worden gebracht.

Vervolgens hebben partijen arrest gevraagd.

2. Feiten

De rechtbank heeft in haar vonnis onder 2.1 tot en met 2.6 de feiten vastgesteld die zij bij de beoordeling van het geschil van partijen tot uitgangspunt heeft genomen. Deze feiten zijn in hoger beroep niet in geschil en dienen derhalve ook het hof als uitgangspunt.

Rechtsoverweging 3.1 (van dit arrest) behelst een samenvatting daarvan, hier en daar aangevuld met nadere feiten die op grond van niet weersproken stellingen dan wel de niet (voldoende) bestreden inhoud van door partijen overgelegde producties als vaststaand kunnen worden aangemerkt.

3. Beoordeling

3.1.(i) Opsvik heeft in 1972 de verstelbare Tripp Trapp kinderstoel (hierna de Tripp Trapp) ontworpen. Sinds 1972

produceert en verkoopt Stokke AS de Tripp Trapp. In Nederland wordt de Tripp Trapp sinds 1995 op de markt gebracht door Stokke Nederland.

(ii) Voor de Tripp Trapp is in diverse landen octrooi aangevraagd. Het octrooi is (in ieder geval) in Noorwegen verleend. De maximale tijdsduur is in of omstreeks 1992 verstreken.

(iii) De Tripp Trapp bestaat uit twee evenwijdige schuin oplopende staanders van hout waartussen aan de bovenzijde een rugleuning en wat lager een zit- en een voetenplankje zijn geklemd. De staanders zijn voorzien van horizontaal lopende groeven die dienen voor het verstelbaar inschuiven en vastklemmen van de zit- en voetenplankjes, waardoor de hoogte van die plankjes kan variëren en kan worden aangepast aan de grootte van het kind en de hoogte van een (eet)tafel.

Het vastklemmen wordt geborgd door middel van twee metalen verbindingstangen die zijn gemonteerd met inbusbouten door de staanders. De rugleuning (bestaande uit twee delen) wordt aan de staanders gefixeerd met inbusbouten. De staanders worden gesteund door middel van horizontaal naar achteren lopende liggers van iets breder hout die met een schuine naad aan de onderzijde van de staanders zijn bevestigd. Tussen de twee liggers is met inbusbouten een houten dwarsregel gemonteerd. De aan het hof getoonde modellen zijn voor wat betreft de uit hout bestaande delen gemaakt van blank gelakt en whitewash beukenhout. De metalen delen (stangen en inbusbouten) zijn zwart gelakt.

(iv) Het Babyhuis verkoopt via onder meer haar winkel in Haarlem en haar website diverse baby- en kinderartikelen. H3 Products is een producent en leverancier van diverse baby- en kinderartikelen, waaronder kinderstoelen. Deze worden door onder meer Deva gedistribueerd.

(v) Sinds half mei 2007 biedt het Babyhuis een kinderstoel onder de naam Carlo (hierna de Carlo) aan. Het Babyhuis betreft de Carlo van Deva. De stoel wordt door H3 Products geproduceerd.

(vi) De Carlo die inzet is van het onderhavige geding bestaat uit de onder iii genoemde elementen, met dien verstande echter dat het staand en op de grond rustend "frame" van de stoel niet vervaardigd is uit (schuin afgesneden) rechte stukken hout maar uit twee aan de bovenzijde licht gebogen (hout)delen die aan de onderzijde met een bocht doorlopen in het "liggende" gedeelte daarvan, dat eveneens licht gebogen is.

(vii) Bij brief van 21 mei 2007 hebben Stokke c.s. H3 Products en het Babyhuis verzocht (onder meer) de inbreuk met de Carlo op de auteursrechten op de Tripp Trapp te staken.

(viii) Aan dit verzoek is van de zijde van H3 Products c.s. geen gevolg gegeven.

3.2. Stokke c.s. vorderen in dit geding, kort samengevat, een verklaring voor recht dat door het verveelvoudigen en/of openbaarmaken van de Carlo inbreuk wordt gemaakt op de auteursrechten van Stokke c.s. met betrekking tot de Tripp Trapp alsmede een gebod aan H3 Products c.s. om deze inbreuk te staken, met nevenvoorzieningen.

De rechtbank heeft de vorderingen van Stokke c.s. voor zover deze op exploitatierechten zijn gebaseerd toegewezen. Tegen deze beslissing en de daaraan ten grondslag gelegde motivering komen H3 Products c.s. met hun grieven op. Voor zover deze op aan Opsvik toekomende persoonlijkheidsrechten zijn gebaseerd achtte de rechtbank de vorderingen niet toewijsbaar. Stokke c.s. komen met hun (voorwaardelijk) incidenteel appel hiertegen op en voorts tegen de motivering van het vonnis voor zover het de betekenis van de octrooi-aanvraag en het inbreukcriterium betreft.

3.3. Partijen zijn het er op zichzelf over eens dat de Tripp Trapp in 1972 een baanbrekend ontwerp was en voorts dat daaraan auteursrechtelijke bescherming toekomt. H3 Products c.s. stellen zich echter op het standpunt dat deze bescherming niet verder reikt dan de cursieve L-vorm die het zij-aangezicht van de stoel kenmerkt en dat de overige aspecten van het uiterlijk

van de kinderstoel zo zeer bepaald zijn door techniek, stijl en de uit een oogpunt van functionaliteit aan de stoel te stellen eisen dat daaraan bij het bepalen van de auteursrechtelijke beschermingsomvang geen betekenis kan worden toegekend.

Ter staving van hun standpunt hebben H3 Products c.s. onder meer gewezen op het destijds (in Noorwegen) verleende octrooi op de Tripp Trapp en de aspecten van het uiterlijk van de stoel die passen in dan wel zijn ontleend aan de zogenoemde Scandinavische stijl.

3.4.1. Het hof oordeelt hieromtrent als volgt.

3.4.2. Dat het succes van de Tripp Trapp niet alleen is gelegen in de onderscheidende vormgeving doch met name ook in de praktische bruikbaarheid van deze (kinder)stoel wordt door Stokke c.s. uitdrukkelijk onderschreven.

Niet in geschil is dat de Trapp Trapp deze bruikbaarheid ontleent aan het feit dat de stoel (naast een uit twee gebogen delen bestaande vaste rugleuning) is voorzien van een zit- en een voetenplankje die verstelbaar zijn op de lengte van de gebruiker en de hoogte van een (eet)tafel. Deze verstelbaarheid wordt bereikt door een aantal keuzes van technische aard die in de door H3 Products c.s. overgelegde (Engelse) octrooiaanvraag van Stokke AS zijn omschreven: twee staanders, voorzien van groeven, waartussen de zit- en voetenplankjes kunnen worden geklemd, een verbinding van deze staanders door middel van de rugleuning en verbindingstangen alsmede door een regel tussen de liggers.

Doordat de staanders niet recht omhoog staan doch schuin naar achter hellen blijft de stoel ondanks haar sobere/rudimentaire vormgeving stabiel, ook als het kind op het voetenplankje gaat staan, voorts kan als gevolg van het hiermee bereikte 'trap' effect het iets grotere kind zelf op de stoel klimmen en plaatsnemen. Doordat de plankjes qua vorm gelijk zijn kan het (iets grotere) voetenplankje dienst doen als zitplaats voor een volwassene (zie brochure door Stokke c.s. overgelegd als

productie 1 b). Met de beugel en de rugleuning (in het bijzonder van het hoge model) wordt aan de NEN-EN 1887 veiligheidsvoorschriften voldaan en wordt de veiligheid van het jonge kind gewaarborgd; het ergonomisch gebogen karakter van de rugleuning bevordert het zitgemak.

Doordat de staanders zijn voorzien van groeven kunnen de zit- en voetenplankjes worden in- en uitgeschoven. De metalen verbindingsstangen zorgen voor extra stevigheid van het vastklemstelsel.

3.4.3. H3 Products c.s. stellen zich terecht op het standpunt dat deze in overwegende mate technisch en functioneel bepaalde kenmerken van de stoel, hoe vernieuwend deze destijds ook mogen zijn geweest, onvoldoende zijn terug te voeren op creatieve keuzes van de maker en dat derhalve de auteursrechtelijke bescherming van de stoel daarop geen betrekking kan hebben. Dit geldt ook voor (de dikte van) het materiaal en de kleuren waarin de aan het hof getoonde modellen zijn uitgevoerd (de Tripp Trapp is overigens, blijkens de door Stokke c.s. als productie 40 overgelegde brochures, verkrijgbaar in ten minste tien kleuren). Nog daargelaten dat voor de hand ligt dat aspecten zoals sterkte, flexibiliteit, gebruiksgemak en stevigheid een rol hebben gespeeld is de keuze voor het materiaal en de basale kleuren daarvan tevens terug te voeren op de toepassing van de zogenoemde Scandinavische stijl.

Waar Stokke c.s. een (zeer) ruime auteursrechtelijke bescherming van de Tripp Trapp bepleiten, die ook stijlelementen en keuzes omvat die in belangrijke mate door techniek en bruikbaarheid zijn ingegeven, zien zij over het hoofd dat het hier in de eerste plaats gaat om een gebruiksvoorwerp en dat het auteursrecht geen grondslag biedt om derden (tot in lengte van jaren) af te houden van de toepassing van de (combinatie van) elementen, waaraan de stoel zijn bruikbaarheid en nut ontleent.

3.5.1. In het licht van hetgeen onder 3.4.2 en 3.4.3 is overwogen treft het betoog van H3 Products c.s. doel, dat de vormgeving van de Carlo voldoende afstand houdt van die van de Tripp Trapp en niet als (ongeoorloofde) nabootsing daarvan in de zin van artikel 13 Auteurswet kan worden aangemerkt.

3.5.2. Wordt geabstraheerd van de uiterlijke kenmerken die (geheel of in overwegende mate) bepaald zijn door de gebruiksbestemming van de Tripp Trapp, dan blijft over de strakke cursieve L-vorm van het 'frame' van de stoel, bereikt door het steunen van de twee staanders, vervaardigd uit rechte stukken hout, met in een hoek van 70 graden daaraan bevestigde, eveneens uit rechte stukken hout vervaardigde, liggers. Niet in geschil is dat de keuze voor deze vorm van ondersteuning geen (relevant) effect heeft op de functionaliteit van de stoel en valt aan te merken als creatieve inbreng van de maker.

Het strakke karakter van de vormgeving is in de aan het hof getoonde modellen van de Tripp Trapp benadrukt door de rechte lijn van de voorzijde van de voet- en zitplankjes, het rechthoekige uiteinde van de stijlen, de schuin afgesneden uiteinden van de leggers en voorts door de parallelle horizontale lijnen van de rugleuning van het lage model. Vanaf de voorzijde bezien heeft de Tripp Trapp een rechthoekige vorm.

3.5.3. Dit als meest karakteristiek te kwalificeren kenmerk van de vormgeving van de Tripp Trapp is in de Carlo niet terug te vinden. De vorm van de Carlo is niet strak en rechtlijnig doch licht gebogen/golvend, de staanders van de Carlo lopen door in de liggers met een ronde bocht waardoor de basisvorm van de stoel niet doet denken aan een cursieve hoofdletter L (of open Z) doch veeleer aan een (onaffe) S. De gebogen lijn van de stoel is terug te vinden in de plankjes die ook aan de voorzijde afgerond zijn en voorts in de afgeronde uiteinden van de staanders/liggers. Vanaf de voorzijde bezien is de Carlo aan de bovenzijde smaller dan aan de onderzijde. De stoel oogt

speels en doet enigszins denken aan een schommelstoel; deze mist de stevige/betrouwbare uitstraling van de Tripp Trapp.

3.5.4. Als gevolg van dit een en ander wijkt het totaalbeeld van de Carlo zo zeer af van dat van het (door auteursrechtelijk beschermde trekken bepaalde) totaalbeeld van de Tripp Trapp dat van een relevante overeenstemming geen sprake is. Van overname van elementen die (in relevante mate) een uitdrukking zijn van de eigen intellectuele schepping van de maker is geen sprake.

Dat de vormgeving van de Carlo net als die van de Tripp Trapp een open, zwevend karakter heeft, zoals door Stokke c.s. wordt benadrukt, maakt dit niet anders. Nog daargelaten dat de daarmee bereikte eenvoud/minimalistische uitstraling past in de Scandinavische stijl, verschilt de wijze waarop dit effect bij de twee stoelen wordt bereikt (gebruik van één gebogen deel als staander tevens ligger versus gebruik van twee rechte stukken hout die in een scherpe hoek aan elkaar zijn bevestigd) te zeer om daaraan de door Stokke c.s. voorgestane betekenis toe te kennen.

Daarbij komt dat laatstbedoeld effect, bereikt door het stabiliseren van het deel van de stoel waaraan het zitvlak (en de voetensteun) is aangebracht door middel van (horizontale) liggers in plaats van door een schoor aan de achterzijde van de stoel, in 1972 niet oorspronkelijk was, zoals onder meer blijkt uit het door H3 Products c.s. als productie 8 bij memorie van grieven overgelegde octrooischrift met betrekking tot een kinderstoel uit 1947. H3 Products c.s. hebben bij pleidooi in hoger beroep in dit verband terecht ook nog gewezen op de in 1932 ontworpen Gispen 101 stoel. Voorts wijst het hof op de in 1927 ontworpen Cantilever stoel, waarvan in de door Stokke c.s. als productie 35 overgelegde uitspraak van het Oberlandesgericht te Keulen gewag wordt gemaakt, welke stoel nog meer dan de Gispen stoel een open zwevend karakter heeft.

3.6. Het voorgaande leidt tot de slotsom dat H3 Products c.s. door het vervaardigen en op de markt brengen van de Carlo geen

inbreuk maken op de auteursrechten van Stokke c.s. Van schending van de morele rechten van Opsvik is voorts geen sprake, reeds omdat de vormgeving van de Carlo niet als verveelvoudiging noch als wijziging of misvorming van de Tripp Trapp in de in artikel 25 Auteurswet bedoelde zin aan te merken valt. Dit brengt mee dat de vorderingen van Stokke c.s. niet toewijsbaar zijn. Het betoog van H3 Products c.s. met betrekking tot, kort gezegd, de invloed van handhaving van het auteursrecht op de intracommunautaire handel kan verder onbesproken blijven.

3.7. H3 Products c.s. hebben in eerste aanleg in reconventie een verklaring voor recht gevraagd inhoudende dat de Carlo geen inbreuk maakt op de Tripp Trapp en vorderen voorts vergoeding van schade die is ontstaan doordat zij als gevolg van de door Stokke c.s. genomen rechtsmaatregelen de verkoop van de Carlo hebben moeten staken. In het licht van het voorgaande zijn beide onderdelen van hun vordering toewijsbaar. Nu het hof in de stellingen van H3 Products c.s. onvoldoende aanknopingspunten vindt voor schadebegroting doch het bestaan van enige schade op zichzelf voldoende aannemelijk is zal een schadevergoeding worden toegewezen nader op te maken bij staat.

3.8. Hieruit volgt dat de grieven van H3 Products c.s. doel treffen. Bij een verdere/afzonderlijke behandeling daarvan bestaat onvoldoende belang. Het incidenteel appel behoeft na het voorgaande geen verdere behandeling. Het vonnis van de rechtbank zal worden vernietigd. De vordering van Stokke c.s. zal alsnog worden afgewezen en die van H3 Products c.s. zal worden toegewezen op de hierna te vermelden wijze. De door Stokke c.s. in het incidenteel appel opgeworpen grieven falen. Stokke c.s. zullen als in het ongelijk gestelde partij worden verwezen in de kosten van het geding in beide instanties. Blijkens het vonnis bestond tussen partijen overeenstemming over het stellen van de werkelijke kosten van de gehele eerste aanleg op een bedrag van € 15.000,-. Voor het hoger beroep is

door partijen over een gelijk bedrag overeenstemming bereikt. Stokke c.s. zullen derhalve worden veroordeeld om ter zake van gedingkosten in totaal een bedrag van € 30.000,- aan H3 Products c.s. te voldoen.

4. Beslissing

Het hof:

vernietigt het vonnis waarvan beroep;

en, opnieuw rechtdoende:

wijst de vorderingen van Stokke c.s. af;

verklaart voor recht dat de Carlo geen inbreuk maakt op de auteursrechten van Stokke c.s. met betrekking tot de Tripp Trapp;

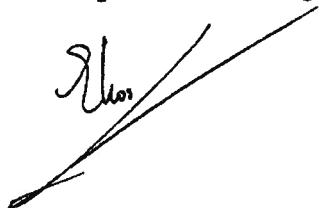
veroordeelt Stokke c.s. tot vergoeding aan H3 Products c.s. van door hen geleden schade als bedoeld onder 3.7, nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet;

veroordeelt Stokke c.s. in de kosten van het geding in beide instanties aan de zijde van H3 Products c.s. begroot op € 15.000,- in eerste aanleg en in hoger beroep tot op heden op € 15.000,-;

wijst af het door H3 Products c.s. anders of meer gevorderde;

verklaart dit arrest uitvoerbaar bij voorraad.

Dit arrest is gewezen door mrs. G.J. Visser, E.E. van Tuyll van Serooskerken-Röell en J.H. Huijzer en door de rolraadsheer in het openbaar uitgesproken op 15 maart 2011.

mr. G.C.C. Lewin